

Sziji Ferenc

Vitorlavásár

Vitorlákat feszítettek ki az iskola előtti téren, meg lehetett őket vásárolni. Ugyanis néhány éve minden tavasszal és ősszel egyszer-egyszer megjelenik egy Morvai nevű vándorkereskedő a városban, és egy hétvégén ruhavásárt rendez a külvárosban levő Dózsa György Általános Iskola tornatermében. A bolti árnál olcsóbban kínált női, férfi és gyermek ingek, pólók, nadrágok és egyéb ruhaneműk meglehetősen kelendők, a tornaterem és a hozzá vezető folyosó megtelik a környékbeli vagy akár a távolabbi utcákban lakó lányokkal, asszonyokkal és kisebb számban férfiakkal. Idén tavasszal Morvai kereskedő a szokásos ruhavásár mellett vitorlavásárt is rendezett. Felállított az iskola előtti téren néhány magas póznát, és kifeszített közéjük három vitorlát. A vitorlák rongyosak és foltosak voltak, Morvai, egy körülbelül ötvenéves férfi, aki ezúttal a feleségére és a menyére bízta a tornateremben a pénztárazást, meg a felügyeletet, ő maga pedig kiült a vitorlákhöz, nem is titkolta, hogy ezek leselejtezett vitorlák, de azt is elmondta, hogy ő nem nyereszkedni akar rajtuk, a befolyt pénz teljes egészében a tengerészözvegyek megsegítésére létrehozott segélyalapítvány lesz. Amikor az iskolába érkező vagy onnan távozó vásárlók közül némelyek felvetették, hogy ebben az országban, amelynek régebben három tenger mosta ugyan a partjait, de ma már egyetlen tengeri kikötője sincs, kevesen lesznek, akiknek megindul a szívük a tengerészözvegyek sorsán, mivel olyanokkal még soha nem találkoztak, de talán még élő tengerészekkel sem, a kereskedő csak annyit mondott, hogy ő bízik az emberek jóindulatában. Vasárnap délután aztán mindhárom vitorlát leszedte, összehajtogatta, betette a kopott furgonjába a maradék ruhák mellé, majd a feleségével és a menyével együtt elhajtott.

Senki nem tudta, hogyan került a motorbicikli a főtér egyik fájára, az egyik áprilisi hajnalon egyszer csak meglátta ott valaki, és hamarosan kisebb csoportosulás támadt a fa körül. Persze rögtön találgatni kezdtek a jelenlevők, mi történhetett, és mindenféle lehetőség elhangzott, viccesebbek, kevésbé viccesebbek és komolyabbak is, de igazán komoly magyarázatot senki nem tudott, talán nem is próbált adni. A gyorsan kikerülő rendőrök nem kezdtek találgatni, hanem rögtön intézkedtek, hátrébb tessékelték az embereket, kordonszalagot húztak a fa köré, és hívták a tűzoltókat. Jöttek a tűzoltók, megszemlélték a fát és a motorbiciklit, tanácskoztak, aztán kirendeltek egy mozgódarut. A csoportosulásban cserélődtek az emberek, aki eleget nézelődött, s látta, egyhamar nem fog történni semmi, az ment tovább, akinek sürgős dolga volt, az is, de a rendőrökre végig szükség volt, hogy távol tartsák a nézelődőket a fától. Bármikor leeshet a motorbicikli, mondták a rendőrök, ők nem akarnak itt emberhalált. A kikerülő mozgódarú végül leemelte a fáról a motorbiciklit. Később elterjedt a hír, hogy a motorbicikli a Koleszár József nevű egykori kőműves, majd építési vállalkozó apjájé volt, aki már évekkel ezelőtt meghalt, a motorbiciklit azóta nem használták, annak nem is volt forgalmi engedélye, talán már be se lehetett rúgni.

Alig két héttel később egy kutyát kellett leszedni a tűzoltóknak a rendelőintézet tetejéről. A kutya az egész éjjelt végigugatta éktelen hangerővel, mire reggel felfedezték a környező házak magasabb emeletein lakók, hogy hol is kell keresni. Akkor hívták a tűzoltókat. A rendelőintézet éjszakai portása esküdözött, hogy mióta ő szolgálatban van, az épületbe kutya nem tette be a lábát, a tetőre nyíló vasajtó egyébként is éjjel-nappal zárva van, tehát nem érti ezt az egészet. A tűzoltók nem tudhatták, hallgat-e a kutya idegenre, mennyire vad, mennyire éhes, be van-e oltva veszettség ellen, ezért egy önként jelentkező tűzoltót küldtek ki a tetőre vastag kesztyűben, zubbonyban és egy nagy darab, nyers hússal, amelyet a közeli hentesnél vásároltak. A kutya azonban nem tanúsított ellenállást, a hús se érdekelte, az első szóra engedelmeskedett a tűzoltónak, szépen lement vele, a tűzoltók magukkal vitték, a tűzoltólaktanyában bezárták a szerelőműhelybe, de onnan másnap reggelre titokzatos módon eltűnt.

Koleszár József építési vállalkozása elég sikeres volt ugyan, mégsem adott magyarázatot arra a luxusra, amelyben Koleszár és családja élt, és azokra a nagyszabású tervekre, amelyekkel rendre előállt. Mindenféle mendemondák keringtek a városban arról, miből is gazdagodott meg valójában Koleszár, de biztosat persze senki nem tudott, vagy aki tudott, az hallgatott. Mindenesetre Koleszárnak három háza volt a város legelőkelőbb részein, az egyikben ő lakott a családjával meg a hatalmas, szigorúan fajtiszta kutyáival, a másikban az apósáék, a harmadikban még nem lakott senki, azt az egyetlen fiának szánta, ha majd megnősül. A drága BMW-t már a tizennyolcadik születésnapjára megkapta a fiú, de persze nem lehetett drágább, mint az apja BMW-je, amelynek csodájára jártak az emberek, ha megállt vele a főtéri Palma cukrászda előtt. Koleszár megvette a „premontreiek kertjét”, amely a főtértől nem messze terült el, és amelynek a tulajdonviszonyai hosszú időn keresztül tisztázatlanok voltak, de aztán a kormány egy külön e célból megszavaztatott törvénnyel az ingatlant az önkormányzatnak adta, amely rögtön meghirdette eladásra, hogy pénzhez jusson. Koleszár előbb színházat képzelt el a területen, majd inkább festészeti múzeumot, ahol kiállíthatja a birtokába került, nagy értékű festményeket [ha kérdezték tőle a barátai, mégis milyen festményekről van szó, olyan címeket említett, hogy „Vénusz és Cupido”, „Vénusz születése” vagy „Utolsó vacsora”]. Később ezt a tervet is elvetette, és úgy döntött, felépíti a „premontreiek kertjében” az „Európa kicsiben” parkot, ahol a látogatók megnézhetik Európa legnevezetesebb épületeit méretarányos makettek formájában, és a látogatás végén a magyar Parlament kisebb, de működőképes épületében megihatnak egy kávé, megehetnek egy szendvicset vagy valami meleg ételt, mert az egyik „ülésterem” konyha lesz, és persze elvégezhetik a szükségüket is. Közben megvásárolta a helyi futballcsapatot, gyorsan külföldi játékosokat szerződtetett, és rögtön fel is jutott a csapat a másodosztályból az első osztályba, úgyhogy Koleszár belekezdett egy stadion építésébe a városon kívül, ahol még közművek se voltak, azokat is neki kellett kiépítenie. Azt tervezte, hogy a stadiont nagy nemzetközi tornával fogja felavatni, meghívja a Real Madridot is. Ez némi ellenérzést szült a városban, mert sokan a Barcelonát látták volna szívesebben, míg mások inkább a Juventus mellett kardoskodtak. Persze a Real Madridnak is voltak hívei.

Bongó János a titokzatos kutya esete után pár nappal kopogtatott be a Dózsa György Általános Iskola titkárnőjéhez, hogy az igazgatóval akar beszélni. Az igazgatónak, Péczeli Istvánnak elmondta, hogy ő arról értesült, hogy ebben az iskolában tanítót keresnek, és ő jelentkezne az állásra a tanítói diplomájával és öt év tapasztalattal. Az iskolának valóban sürgős szüksége volt tanítóra, ugyanis a tanári testület egyik tagja, aki elsősöket tanított, év közben hirtelen elhalálozott, és csak nagy nehézségek árán tudták megoldani a helyettesítést, mozgósítva egy-egy órára a felső tagozaton oktató tanárokat is, ők azonban nehezen boldogultak a kisgyerekekkel, akiknek az olvasás és a számolás alapjait kellett volna megtanítaniuk. A városi állásközvetítő heteken át nem talált tanítót az álláskereső közt, a megyei és területi oktatási hivatalok pedig, ahányszor hívta őket az igazgató, mindig csak ígérették, hogy az első jelentkezőt odaküldik. A kérdésre, hogy előtte hol tanított, Bongó egy távoli várost nevezett meg, aztán egy másik távoli várost is. És hogy miért hagyta ott ezeket a városokat, arra azt válaszolta, hogy bizonyos műszaki elképzelések, illetve találmányok miatt került összetűzésbe a helyi városvezetéssel és az iskolák igazgatóival, akik mindenben igyekeztek kielégíteni a felülről jövő elvárásokat. Hogy milyen jellegű találmányokról van szó, arról nem nyilatkozott, azt mondta, most minden erejével a tanításra akar összpontosítani, mert úgy gondolja, hogy a jövő generációinak nevelése és előrehaladása mindennél fontosabb. Az igazgató azonnali kezdéssel állásba vette Bongót, és örömeiben még azt is felajánlotta neki, hogy amíg nem talál magának albérletet a városban, addig nála lakhat.

A Városi Hivatalnokok Kórusa hetente tartott kóruspróbát a Városi Hivatalnokok Klubjában egy gimnáziumi zenetanárnővel, és állítólag több kórusművet is betanultak, de ahányszor alkalom nyílt volna a fellépésre, sorra megbetegedtek a kórustagok, a fellépéseket mindig le kellett mondani. Nem tudtak fellépni se a március 15-i városházi ünnepélyeken, se az augusztus 20-i főtéri kenyérszenteléseken, de még a Városi Hivatalnokok Klubjában a hivatalnokgyerekek számára megrendezett városházi karácsonyokon sem. Így a három éve megalakult kórust a városban még senki kívülről nem hallotta énekelni, ilyen szerencsében legfeljebb azoknak a szomszédos vagy messzebb fekvő városoknak a lakói részesülhettek, amelyekbe a kórus évente egyszer kórustalálkozóra utazott, és amelyekből mindig dicséző oklevéllel tért vissza.

Bongó János beköltözött az igazgató házának szuterén-szobájába, amelyet egykor, amikor az igazgató még csak egyszerű tanár volt, azért alakítottak ki a pincéből, hogy kiadják albérlőknek, de később, miután több albérló is a vizesedő falakra és a penészillatra hivatkozva költözött el, már nem hirdették meg, üresen állt. Péczeli igazgató felesége, aki egy másik iskolában volt tanár, meg is haragudott a férjére, miért fogad be abba a lakásba alkalmatlan hajlékba valakit, még ha csak pár napra is. A sűrű szabadkozást hallva Bongó megnyugtatta az igazgatót és a feleségét, hogy neki az a szoba arra a pár napra nagyon jó lesz, és rögtön el is indult albérletet keresni. A kapuban összetalálkozott az igazgató lányával, Péczeli Katalinnal, aki már az utolsó évfolyamot végezte a kereskedelmi technikumban. Bongó bemutatkozott a lánynak, röviden elmondta, hogyan került a házukba, majd ment a dolgára: azt a tanácsot kapta az igazgatótól, hogy legelőször is vegye meg a helyi újságot, és tanulmányozza az apróhirdetéseket.

Koleszár József meggazdagodásával nagyjából egy időben mások is meggazdagodtak, ha nem is olyan kirívó mértékben, mint az egykori kőműves. Bicskei Imre lakatosnak például kis műhelye volt a Thököly úton, de hirtelen BMW-vel kezdett járni, tataroztatta a házát, eléje új kerítést csináltatott, a kapu két oldalán kőoroszlánokkal. Néhány évig láthatóan jól élt, aztán egyszer csak elszegényedett, eladta a házát, a műhelyét, az autóját, a lakótelepen vett magának egy kis lakást, és beállt dolgozni egy dobozgyártó üzembe. Vagy ott van Tóth Elemér, akiről senki nem tudta, mit csinál, állítólag alkalmi munkákat vállalt valamelyik kertészetben vagy erdészetben, vagy olyat is mondtak, hogy a szeméttelenen, mindenesetre azt látták az emberek, hogy egyre drágább autóval közlekedik, és a végén már egy fekete BMW állt a szülei háza előtt, mert a válása után visszaköltözött hozzájuk, és akkor már nem járt el dolgozni, a közeli presszóban iszogatózott, beszélgetett. Aztán hirtelen vége lett a gazdagságnak, eltűnt az autó, Tóth újra dolgozni kezdett. A szülei csak annyit mondtak a szomszédoknak, hogy „jöttek, és elvették”. Arról nem mondtak semmit, hogy kik jöttek.

Bongó János érkezése másnapján már meg is kezdte a tanítást a Dózsa György Általános Iskola alsó tagozatán, és rá három napra albérletet is talált magának, méghozzá nem messze az iskolától, a Heródi úton, egy özvegyasszonynál, Maihofernénál, akinek a házában volt egy udvarra nyíló, szeparált szoba, ablakkal, kis villanykályhával, hajópadlóval, külön vécével. Bongó az iskolában kedves, barátságos embernek bizonyult, jól megtalálta a hangot a kollégáival. Kicsivel később azonban valahogy kiderült – talán egy szülő panasolta be –, hogy pofon ütött egy gyereket. Amikor ezt Péczeli igazgató számonkérte rajta, váltig fogadkozott, hogy egyszeri kisiklás volt, többet biztosan nem fog előfordulni, hiszen ő szereti a gyerekeket, nagyon jól tudja, hogy ők a jövő záloga, ezért mindent elkövet, hogy előre haladjanak a tanulással, és most is csak azért járt el a keze, hogy térjen észhez az a gyerek, és tanulja meg végre leírni a kis meg a nagy w-t. Az igazgató a lelkére kötötte Bongónak, hogy többet ilyesmi tényleg ne forduljon elő, különben kénytelen lesz elbocsátani, mert ha valamelyik szülő netán a városnál vagy a köznevelési hatóságnál tesz panaszt, akkor őt azonnal leváltják.

A polgárőrök futballcsapatot alakítottak, és kérték a rendőrkapitányt, bocsássa rendelkezésükre a Rendőrségi Sportközpont salakos pályáját edzések céljára. Ott aztán minden hétfőn edzést tartottak, vagyis rövid bemelegítés után két csapatra oszlottak, és meccset játszottak. Utána a vesztesek fizették a sört a sportközpont büféjében. A futballcsapat gyakorlati ügyeiben az a csapattag szokott intézkedni, aki amúgy a parancsnokuk volt, ő hozta-vitte a kulcsokat, ügyelt az öltöző tisztaságára, számolta edzés után a söröket. Ő volt az, aki időnként bejelentette, hogy talált maguknak ellenfelet, és hol a kórházi orvosok vagy a városi kukások csapatát nevezte meg, hol egy másik város vagy kisebb település polgárőreinek a csapatát. Mindig tervezgették már hetekkel előtte, hogyan fognak kiszűrni a másik csapattal: viszketőport szórnak szét az öltözőjükben, eltömítik a vécét, kezdés előtt egy időre rájuk zárják az ajtót, olajat öntenek a küszöbre, és így tovább, sorra jöttek az ötletek, csak az ellenfél nem érkezett meg soha: vagy megbetegedett a kapusuk, vagy a középcsatárnak ügyeletbe kellett mennie, vagy a két szélsőhátvéd berúgott, szóval valami mindig közbejött, olyankor futballozhattak megint egymással.

Koleszár Józsefnek idén késő tavasszal hanyatlott le a csillaga, miután az Országos Építésügyi Felügyeletől ellenőrök érkeztek a városba, és a városházán végignézték az aktuális építési ügyeket, úgymint építési, használatbavételi és fennmaradási engedélyek, bontási határozatok, bővítési tilalmak és így tovább. Az ellenőrzés befejeztével közölték, hogy megnéznék a helyszínen az „Európa kicsiben” parkot, nem mintha nem lennének rendben a papírjai, hanem csak úgy, szakmai kíváncsiságból. Hiába mondta el többször is a városi főépítész, hogy le van foglalva az asztal az országos hírű Napsugár étteremben, az ellenőrök nem hagyták magukat lebeszélni, elvitették magukat a főépítéssel a premonstreiek egykori kertjébe, amelynek kapuja felett most már az „EURÓPA KICSIBEN. TEKINTSE MEG EURÓPA LEGSZEBB ÉPÜLETEIT!” felirat díszelgett. A kapun ugyan lógott egy tábla, miszerint „Technikai okok miatt zárva”, és sokáig nem is került elő a gondnok, akinél a kulcs volt, mert állítólag el kellett utaznia egy rokona temetésére, de miután az ellenőrök ragaszkodtak hozzá, hogy hozzanak egy kulcsot, hiszen biztosan van valahol egy pótkulcs, jött a gondnok, mondta, hogy most kapta a hírt, hogy elhalasztották a temetést, és miben segíthet, ugyanis a park még nincs teljesen kész, csak ideiglenesen tart nyitva az egyházi és nemzeti ünnepeken, érdemesebb lenne majd akkor megnézni, ha teljesen elkészült és megtartották az ünnepélyes megnyitót, amikor egyébként, ő úgy tudja, lesz ingyen sör és virsli is. Mondták az ellenőrök, hogy nem baj, ők azért mégis megnéznék. Akkor a gondnok kinyitotta a kaput, és mindannyian bementek. Az első néhány épület, a párizsi Notre Dame, a Schönbrunni kastély és a Szent Péter-bazilika embermagas makettjének megtekintése után az ellenőröknek meg kellett állapítaniuk, hogy a makettek rendkívül silány minőségben készültek el, semmiben nem felelnek meg az építési engedélyben lefektetett követelményeknek. A többi makettel ugyanez volt a helyzet, a Neuschwanstein várkastély egyik tornya már meg is billent, a pisai ferde torony viszont olyan egyenesen állt, mint a cövek, igaz, csak öt emelete volt a hét helyett. Az ellenőrök már éppen készültek felvenni a jegyzőkönyvet, amikor az egyikük benézett a Westminster-palota egyik ablakán, és felfedezett odabent egy holttestet. A rögtön értesített és nem sokkal később kikerülő rendőrök azonnal riasztották a tűzoltókat, akik aztán fejszével szétverték a makett egyik végét, és kihúzták a holttestet, amelyről megállapították, hogy nem természetes halállal halt meg, a fejét hátul alvadt vér borította. A személyazonosságát azóta sem sikerült tisztázni, a rendőrség feltételezése szerint a maketteken dolgozó egyik külföldi építőmunkás lehetett. A parkot bezárták, lepecsételték, a gyilkosság ügyében rendőrségi nyomozás, az építkezés ügyében pedig hatósági vizsgálat indult.

Hiába fogadkozott Bongó János, alig telt el két hét, megint eljárt a keze, ráadásul két gyereknél is, egy nap különbséggel. A két apuka – talán összebeszélve, talán véletlenül – egyszerre ment be az iskolába, és csak több tanár tudta együttes erővel visszatartani őket attól, hogy megkeressék Bongót. Az igazgatói irodában aztán emelt hangon panaszt tettek, és nemcsak a gyerekeknek adott pofonok miatt, hanem amiatt is, hogy Bongó többször megvető, megalázó módon beszélt a gyerekükkel és még többekkel is az osztályából. Péczeli igazgató hívatta Bongót, és közölte vele, hogy egyhavi felmondási idővel elbocsátja, remélve, hogy ezalatt talál helyette valakit. Bongó próbálta kimagyarázni magát, hogy az egyik gyerek óra alatt, miközben ő

a padok között járkált, szarvasbogarat tett a zakója zsebébe, amit ő rögtön észrevett, és hirtelen felindulásában egy pofonnal torolt meg, a másik gyerek meg el akarta őt gáncsolni, akkor meg azért lett dühös, de az igazgató nem fogadta el a védekezést, tartotta magát a döntéséhez.

Nem volt elég a Westminster-palotában talált holttest ügyében indult nyomozás és az építési hatóság vizsgálódása az „Európa kicsiben” körül, röviddel később újabb csapás érte Koleszár Józsefet, amikor megjelentek nála az adóhatóság nyomozói, és kérték, mutassa meg azokat a nagy értékű reneszánsz és barokk festményeket, amelyeknek a megvásárlása után kulturális befektetésre hivatkozva visszaigényelte a forgalmi adót. Kiderült, hogy valójában dilettáns mázsolmányokról van szó, amelyek már témájukban sem egyeznek meg a Koleszár által megadott címekkel, bár néhány esetben témát is nehéz volt rajtuk felfedezni. Koleszár ellen eljárás indult adócsalás miatt. Ráadásul egy névtelen feljelentés nyomán az épülő stadion ügyében is vizsgálni kezdett a rendőrség. A gyanú szerint az építőanyagoknak nem lehetett igazolni az eredetét, a munkások feketén dolgoztak, a munkavédelmi szabályokat nem tartották be, aminek következtében már három építőmunkást is baleset ért, és az egyik belehalt a sérüléseibe. Koleszárt bevitték a rendőrségre, három napon át bent tartották, kihallgatták. A barátai szerint megtört emberként tért haza.

Miután Bongó János a felmondási idő letelte után befejezte a tanítást, ötven darab A5-ös méretű papírlapot ragasztott ki celluxszal a város különböző pontjain házfalakra, villanyoszlopokra. A papírlapokat minden bizonnyal még az iskolában nyomtatta ki és fénymásolta, és azokon a következő szöveg volt olvasható: „Világgraszoló találmányom alkalmazásához keresek társakat! A kukoricagázzal működő turbina alkalmazható autóban, mozdonyban, hajóban, repülőben, sokkal nagyobb hatásfokkal, mint a hagyományos motorok, és olcsóbban működik. Havi száz forintért bárki társulhat a gyakorlati alkalmazáshoz és elterjesztéshez, aminek fejében rövid időn belül százötven, kétszáz vagy háromszáz százalékos haszonra számíthat, amely távlatilag még nőni is fog. Európai és világsiker esetén, ami biztosra vehető, a társult tagok ingyen utazhatnak a reklámfeliratos járművekkel, tetszés szerint tehetnek látogatást a Szentföldön, Görögországban, Olaszországban, Egyiptomban és idővel bárhol a világon. Vegye saját kezébe a sorsát, társuljon a Bongó-féle turbinához! Biztos haszon, gondtalan élet! Jelentkezéseket a pénzzel együtt a következő címre kérem: Bongó János, Helyben, Postán maradó.” Ezzel egyidejűleg Bongó heti rendszerességgel előadásokat kezdett tartani a Népművelési Társulat főtéri helyiségében. A történeti témájú előadásokat olyan címekkel hirdették meg a társulat utcai hirdetődobozában és a helyi újságban, mint például: *Eltitkolt őstörténet, A Szent Korona misztikus titkai, Kitalált évszázadok az európai történelemben.*

Amikor Péczeli József igazgató egyik nap rajtakapta a lányát, hogy hajnalban jön haza, pedig este rendes időben lefeküdt a szobájában, Katalin lánya bevallotta, hogy szerelmes Bongó Jánosba, és elhatározta, hogy abbahagyja a kereskedelmi iskolát, és Bongóhoz költözik, aki szerinte nagyon tehetséges ember, találmányai vannak, nagyszabású tervei, és ő segíteni akar neki, hogy ezeket megvalósítsa, mert mások

minden eszközt bevetnek, hogy akadályozzák az érvényesülését. Péczeli igazgató ekkor olyat tett, ami miatt elbocsátotta Bongót: pofon ütötte a lányát. Katalin sírva bezárkózott a szobájába, és se az apja erőteljes felszólítására, se az anyja könyörgésére nem volt hajlandó kijönni. Este egy hátizsáknyi holmijával, rá se nézve a szüleire, akik az előszobában várták, hogy a lelkére beszéljenek, elhagyta a szülői házat, és Bongóhoz költözött.

Péczeli igazgató a lánya elköltözését követő nap reggelén arra ért be az iskolába, hogy elveszik az iskolától a futballpályát, mert kell a terület katonai bázisnak. Az iskola mellett ugyanis volt régebben egy nagy területű laktanya, amelyet évekkel azelőtt kiűrtettek, és azóta nem használtak, de most egy szövetséges katonai hatalom igényt tartott rá a közelben folyó hadműveletei bázisaként, sőt újabb területeket kért az üzemanyagok tárolásához, ezért, tudta meg az igazgató, a futballpályánál le fogják bontani a laktanya téglakerítését, és szögesdróttal körbeveszik a pályát, onnantól az további intézkedésig a laktanya része lesz. Péczelinek a telefonban azt mondták a városházáról, hogy oldja meg a tornateremben és a folyosókon a gyerekek testnevelését, ők nem tudnak mit tenni, kormányzati szintről jött a rendelkezés, de lehet, hogy már a kormányzatot is utasították valahonnan. Délelőtt az is kiderült, hogy igényt tartanak a fizikatanár, Leposa Elemér („Laposelem”) házára, mert kell a hadműveletek parancsnokának, persze csak ideiglenesen, és fizetik Leposáéknak az albérletet, a hadműveletek végeztével pedig visszaköltözhetnek. Szép házuk volt Leposáéknak az iskolától nem messze, egy századfordulós villa, nem csoda, hogy megakadt rajta a parancsnok szeme. Péczeli megint hívta a városházát, de mondták neki, hogy ez már el van döntve, ki van adva parancsba, nincs mit tenni.

Bongó János történeti előadásai iránt nagy volt az érdeklődés, bár újabb ismereteket egyáltalán nem közölt, inkább csak összefoglalta és véleményezte az adott témában akkoriban megjelent könyveket, és közülük minden esetben azokat a tanulmányokat és vitairatokat részesítette dicséretben, amelyek megkérdőjelezték az általánosan elfogadott nézeteket. Az előadások végén aztán minden alkalommal a találmányáról kezdett beszélni, a kukoricagázzal működő turbináról, annak vitathatatlan előnyeiről és az elterjesztésére létrehozott egyesületről, a Nemzeti Felemelkedés Ligájáról, amelynek havi kétszáz forintért bárki tagja lehet, és rövidesen a befizetett pénze ötszörösét, tízszeresét, sőt húszszorosát kapja vissza, a liga reklámfeliratos gépjárművével ingyen elutazhat az emberiség történetének nevezetesebb helyszíneire, a Szentföldre, Törökországba, Indiába és még Amerikába is. Hogy nem a levegőbe beszél, azt a Szabadalmi Hivatal határozatával bizonyította, amelyet egy vastag doszsiéból vett elő és mutatott fel, és valóban olvasható volt rajta messziről is a neve. Végezetül felszólította a hallgatóságot, hogy legyenek részesei a nemzet felemelkedésének, ne legyünk a külföld pénzére rászorulva, és a külföldön már elavultnak számító műszaki berendezések behozatalára, hanem mi magunk fektessünk be a jövőbe, legfőképpen pedig a jövő technikájába, amely mérhetetlenül gazdaggá fogja tenni az országot. Sokan még ott helyben beléptek a Ligába, mások levélben küldték el Bongónak a tagsági díjat.

A városi kórház sebészorvosa, Damó Árpád azon bukott le nyáron jó egy évnyi kórházi szolgálat után, hogy az egyik műtőasszisztens észrevette és szóvá is merte tenni, hogy Damó a műtétek előtt nem szabályosan mos kezét, és a kesztyűt sem tudja rendeltetésszerűen felhúzni. Amikor a kórházigazgató vizsgálatot indított, kiderült, hogy Damó mindössze nyolc osztályt végzett, és korábban parkolóőrként dolgozott egy másik városban. Az igazgató feljelentése nyomán rendőrségi vizsgálat is indult végzettséghez kötött tevékenység jogosulatlan folytatása gyanújával. Azt viszont se a kórház, se a rendőrség nem tudta megállapítani, hogy hátrányt szenvedett-e bármelyik beteg, akit Damó operált, és nem is fordult senki a kórházhoz kártérítési igényekkel.

Péczei Katalin a szomszédos, beépítetlen telekről járt be Bongó János albérlétébe, ha jött a boltból vagy valamilyen esti programról, mivel nem lett bemutatva a főbérlőnek, és nem is tudták, bár persze sejtették, mit szólt volna Maihoferné ahhoz, hogy ők ketten házasságkötés nélkül élnek együtt. Katalin gyakran találta Bongót hosszú, neveket tartalmazó listák fölé hajolva. Ilyenkor a férfi mindig elmondta, hogy még mennyi egyéni hozzájárulás kell ahhoz, hogy megvehesse a gázfejlesztő berendezést, és akkor majd nagy tételben tud előállítani kukoricagázt. Ahhoz persze kukorica is kell, de ő hallott egy gazdáról az egyik közeli faluban, akinek van eladó kukoricája. Magának a turbinának készen vannak a tervei, már csak le kell gyártatni a prototípust egy géplakatossal, beszélt is valakivel, egy-két hét alatt megvan. Akkor pedig nem lesz akadálya annak, hogy bankhitelt vegyenek fel a gyár felépítésére, illetve az egyleti hozzájárulást is meg lehet emelni a siker kézzelfogható közelsége láttán. És amikor már százával adják el belföldre és külföldre a turbinákat, akkor megvalósíthatják a társadalmi programot, például egy nagy szállodával, ahová az egyleti tagok is szabadon beköltözhetnek, ha épp nincs hol lakniuk, rendszeres ételosztással és iskolásoknak megrendezett szellemi vetélkedőkkel. Miután Bongó felvázolta a hívogató jövőt Katalinnak, vagy újra a listáival és a számaival kezdett foglalkozni, vagy ettek, ittak, és ágyba bújtak. A férfi nem sokat adott a gyengédségre, annál többet a szenvedélyre, úgy vélte, a másíknak is az a jó, ha ő maga minél teljesebb élvezethez jut. Később, a már békésen szuszogó férfi mellett Katalin aggódva szokott arra gondolni, hogy Bongó nyilvánvalóan a Nemzeti Felemelkedés Ligájának befizetett tagsági díjából fizeti kettejük megélhetési költségeit.

Amikor két férfi egy harmadikat közrefogva megjelent a postán, és közölték, hogy ez az ember, akit ők tisztán baráti alapon elkísértek, szeretné felvenni a nyugdíját, a postáskisasszony megjegyezte, hogy az illető nincs igazán jól, ő idehívna a főnökét. Erre a két férfi a pultnak támasztotta a harmadikat, és elszaladt. Kiderült, hogy az az ember már legalább egy napja halott. Igazolvány nem volt nála, nem is kereste senki se a rendőrségen, se a kórházban, végül „Ismeretlen férfi” megnevezéssel temették el a város költségén.

Péczei igazgatónak ki kellett nyomoznia Bongó János lakcímét, mivel azt Bongó elfelejtette megadni az iskolában, amikor még ott tanított. Egyik este aztán az igazgató a feleségével együtt becsöngetett Maihofernéhoz. A bemutatkozás után mondták az özvegyasszonynak, hogy az albérlőjét keresik, pontosabban a lányukat, aki vélhető-

en az albérlőjével lakik együtt. Az özvegyasszony értetlenkedése, majd az igazgató magyarázkodása után hátramentek az udvari szobához, ahová némi zörgetés és kiabálás nyomán be is tudtak menni, és valóban, ott volt Bongóval Péczeli Katalin. Maihoferné felháborodása nem ismert határokat, de az igazgatóék megkérték, most egyelőre hagyja őket magukra, és később majd még beszélnek. Miután az özvegyasszony távozott, az igazgató nekitámadt Bongónak, hogy mégis, miféle vállalkozást működtet, mert ő, az igazgató, többfelől is hallotta, hogy ez valamiféle pillótajáték, a korábbi befizetőket a későbbiek pénzével fizeti ki, és mi az, hogy Nemzeti Felemelkedés Ligája, ilyen egyesületről nem tud a bíróság. Hát persze, vágta rá Bongó, mert az egyesület külföldön van bejegyezve, máshol ugyanis a jótékonysági és társadalomjobbító szervezeteket nem vegzálják folyamatosan a bíróságok és az adóhatóság, hanem hagyják őket dolgozni, de ő akkor is ennek az országnak a javát akarja szolgálni a találmányával és annak hasznosításával, ami még csak ezután fog lendületet venni, tehát ő nem részesedést fizet a haszonból, hanem segílyt ad azoknak, akik időközben nehezebb anyagi helyzetbe kerültek, például az üzemanyagok drágulása vagy más okok miatt. Ja, hogy majd csak ezután fog valamikor, egyszer lendületet venni, kiáltotta gúnyosan Péczeliné, lehet, hogy nem is létezik az a „turmina”. Turbina, igazította ki a férje, de arra ő is kíváncsi lenne, és vajon hol lehet megtekinteni, nézett körül tüntetően a szobában. Bongó odaugrott az ablaknál álló asztalhoz, amely dolgozóasztal és étkezőasztal is volt egyben, kivett a fiókból egy dossziét, és az asztalra csapta, mondván, tessék, meg lehet nézni, pontos tervrajzok, számítások, képletek, megtérülés, minden benne van. Péczeli igazgatónak nem állt szándékában áttanulmányozni a paksamétát, a történelem–földrajz szakos diplomájával nem is igen tudta volna megítélni az abban szereplő dolgokat, elvinni meg, úgy sejtette, nem engedte volna Bongó, de az igazgató amúgy is inkább a lányát akarta elvinni, aki azonban, amikor ezt szóba hozta, csak rázta a fejét, amikor pedig az anyja oda akart lépni hozzá, sikitva elbújt Bongó háta mögé.

Koleszár József gyorsan a határhoz ért a négyszáz lóerős BMW-jével, de ez az idő is elég volt ahhoz, hogy kiadják ellene az országos körözést. Miután a határőrök feltartóztatták, a vámosok egy aktatáskányi aranyékszert találtak a kocsi anyósülése alatt, Koleszárt azzal együtt hozták vissza a városba, ahol aztán letartóztatásba helyezték.

Az özvegyasszony azonnal felmondott Bongó Jánosnak, de előtte még kifizettetett az igazgatóékkal egyhavi szállásköltséget a lányuk miatt. Bongó ezután egy városszéli vályogházat bérelt ki, ahová a villany és a gáz be volt vezetve, de a víz és a csatorna nem, az udvari csapról kellett behordani a vizet vödörben, ha mosakodni, főzni akartak, a dolgukat pedig a kerti budiban tudták elvégezni. A költözés után Bongónak az volt az első dolga, hogy nejlonzacskóba csomagolva elásta a kertben a neveket tartalmazó listáit meg a begyűjtött pénzt, persze külön a kettőt, egymástól távol. Ezután ha új neveket kellett felírnia, akkor azokhoz mindig egy-egy cetlit használt, amiket aztán a konyhaszekrény különböző fiókjába dugdosott el, és persze némelyikről megfedkezett. Egyet-kettőt Péczeli Katalin is kidobott bosszúságában, amiért nem talált a konyhában olyasmit, amiből valamiféle vacsorát csinálhatott volna. Bongó ugyanis egyre kevesebb pénzt adott neki bevásárlásra, szórakozásra pedig szinte semmit,

a szemrehányásokra azt válaszolta, még egy kis türelmet kér, hamarosan készen lesz a turbina, beindul a nagy vállalkozás, dőlni fog a pénz, amivel persze majd ügyesen kell gazdálkodni, hiszen sok embernek, egy egész nemzetnek, sőt végső soron az egész emberiségnek tartoznak felelősséggel annak érdekében, hogy a jövőben ne nyomorúságos fizetésért végezzenek az emberek megerőltető, igénytelen munkát néhány kiválasztott nagyiparos hasznára, hanem társas vállalkozásokban, a befizetéssel és a végzett munkával arányos részesedésért dolgozzanak a legkorszerűbb gépek mellett. Katalin egy idő után kívülről tudta a szöveget, volt, hogy végig se hallgatta, Bongóra csapta az ajtót, és elment sétálni a városon túl elterülő földek közé.

Tóth Elemér, aki egy ideig gazdag ember volt, de aztán hirtelen elszegényedett, augusztus közepén sajtótájékoztatót hirdetett meg a városi bíróság épülete elé. Az újságíróknak azt ígérte, súlyos leleplezések várhatók városi pénzügyekben a pénteken délután ötkor kezdődő sajtótájékoztatón, annak vége előtt semmiképp ne engedjék nyomdába küldeni az újságjuk hétvégi számát. Hét újságíró is várta Tóthot a megadott időpontban és a megadott helyen, közülük többen fővárosi lapok helyi tudósítói voltak, de Tóth nem érkezett meg. Az újra alkalmi munkákból élő férfit másnap hajnalban fedezték fel a városból kivezető úton, ahol egy szál alsónadrágban és edzőcipőben előbb kifelé gyalogolt az útpadkán, majd amikor rászóltak, akkor megfordult, és a város felé kezdett lépegetni. Végül jött egy rendőrautó, azzal hozták be a rendőrségre, ahol elmondta, hogy előző nap szépen felöltözve, megborotválkozva, megfésülködve elindult a sajtótájékoztató helyszínére, de útközben beugrott egy kisábécébe pezsgőtablettáért. Innentől egy darabig nincsenek emlékei, amikor újra feleszmélt, már sötét volt, ő valahol kint volt valami mezőn, és döbbsenten vette észre, hogy a cipőfűzőjénél fogva egy égő szalmabálához kötözték. Persze pánikba esett, le akarta rúgni a cipőjét, de nem sikerült, aztán csak rángatta a lábával a szalmabálát, míg el nem égett a cipőfűzője, és akkor elszaladt, ám tudta, hogy nem mehet vissza a városba, mert megölik. A kérdésre, hogy kik tehették ezt vele, azt válaszolta, hogy öten voltak, kettőről pontos személyleírást is tud adni, de biztos benne, hogy sosem kapják el őket. Egyébként pedig lehet, hogy a volt felesége áll az egész mögött. És mi lett volna a nagy leleplezés a sajtótájékoztatón, kérdezték a rendőrök, de erre Tóth csak mosolygott, nézett erre-arra, a plafonra, az ablak felé, aztán kibökte, hogy a volt feleségének az őllene folytatott üzelmeiről akarta lerántani a leplet, de most már mindegy, őt ez már nem érdekli.

Augusztus végén Koleszár Józsefet felakasztva találták a rendőrségi fogdában. A belső vizsgálat kizárta az idegenkezűséget, de a családtagok és sokan a városban nem hittek az öngyilkosságban. Akárhogy is, Koleszár halála után nagyon lelassult, majd egy idő után le is állt a nyomozás a hozzá köthető ügyekben.

Szeptember első napján három rendőrautó érkezett csikorgó fékekkel ahhoz a városszéli vályogházhoz, ahol Bongó lakott Péczeli Katalinnal, az autókból kiugrott vagy tucatnyi rendőr, benyomultak a kertkapun, egy részük a házba ment be, másik részük a kertben kezdett ásni, furcsa módon nagyjából épp arrafelé, amerre Bongó János a listáit és a pénzt elásta. Hamar meg is találták az egyik helyen a listákat, a másik

helyen a pénzt. Vitték be diadalmasan a házba, ahol a többi rendőr, miután gyorsan kiforgatta a konyhaszekrény fiókjait, már javában faggatta Bongót, aki egészen addig minden kérdésre megtagadta a választ. Amikor aztán a rendőrök az asztalra hajították a még földes nejlonzacskókat a listákkal és a pénzzel, kénytelen volt elismerni, hogy tényleg szedett be pénzt emberektől mindenféle nyugta vagy elismervény nélkül, és hogy az egyesülettel sincs minden rendben jogi értelemben a hatóságok packázásai miatt. Akkor a rendőrök elvitték Bongót a bűnjelekkel együtt, Péczeli Katalin pedig ott maradt a málladozó falú, komor, nyáron is kellemetlenül hűvös házban pénz nélkül, támasz nélkül, terhesen, mert épp a rendőrök érkezése előtt csinált egy tesztet, csak már nem volt ideje elmondani Bongónak az örömhírt. Mit tehetett volna, hazament, és elmondta a szüleinek.

A rendelőintézet környékén lakók ezúttal már rögtön hívták a tűzoltókat, amikor meghallották a szokatlanul hangos kutyaugatást. Jöttek a tűzoltók, tanácskoztak, a portás esküdzött, a múltkori önkéntes elindult a tetőre jól beöltözve, egy darab hússal. A kutya szépen lejött vele, vitték egyenesen az állatorvoshoz, hogy altassa el. Az állatorvos mondta, hogy a vonatkozó rendelet szerint huszonnégy órán keresztül megfigyelés alatt kell tartania az állatot, úgyhogy hagyják itt, ha letelt a huszonnégy óra, elaltatja, és küldi a számlát. Otthagyták. Az állatorvos ketrecbe zárta, igyekezett fél szemmel figyelni rá, de intéznivalói voltak, beteg állatokat hoztak, még egy kisebb operációt is el kell végeznie egy macskán. Egyszer csak nem volt ott a kutya.

A Bongó ügyében folytatott nyomozás során a rendőrség igyekezett mindenkit kihallgatni, aki az állítólagos feltaláló listáján szerepelt, de volt, aki nem akart vallomást tenni, csak a harmadik, negyedik megkeresésre, és volt, aki azóta meghalt vagy elköltözött. A beszedett és kifizetett pénzt sem volt egyszerű nyomon követni, pedig a végső összegtől függött az eset ügyészégi és bírósági megítélése. Addig-addig nyomoztak, míg Bongó titokzatos módon meg nem szökött. Azóta is folyik a vita, hogy valaki segített-e neki, vagy a maga erejéből jutott ki a rendőrségi fogdából.

Ősszel visszatért egy hétvégére a ruhakereskedő a Dózsa György Általános Iskolába. Amíg a felesége és a menyé odabent a ruhákat árulta, ő az iskola előtti téren hajóköteleket kínált megvételre. Három nagy kupacban heverték a megfakult, megkopott, helyenként megégett, máshol elszíneződött, gyerekkar vastagságú kötelek, a kereskedő mindenkit megszólított, aki a ruhavásárra érkezett, hogy vegyen eredeti hajókötelet a tengerészárvák megsegítésére, de hiába, egyetlen centit se sikerült eladnia. Vasárnap délután aztán betette a kötélkupacokat a furgonjába a maradék ruhák mellé, majd a feleségével és a menyével együtt elhajtott.